

ŻYWIENIE KLINICZNE

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2022/2023
Wydział	Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Dietetyka
Dyscyplina wiodąca (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra MSW z 26 lipca 2019)	Nauki o Zdrowiu
Profil studiów (ogólnoakademicki/praktyczny)	Praktyczny
Poziom kształcenia (I stopnia / II stopnia / jednolite magisterskie)	II stopnia
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	niestacjonarne
Typ modułu/przedmiotu (obowiązkowy/fakultatywny)	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się (egzamin/zaliczenie)	zaliczenie

Jednostki prowadzące zajęcia	Zakład Żywienia Człowieka ul. Erazma Ciołka 27 01-445 Warszawa https://zzc.wum.edu.pl/

Kierownicy jednostek	Kierownik Zakładu: Dr hab. Iwona Traczyk
Koordinator przedmiotu	Mgr Zuzanna Zaczek zuzanna.zaczek@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Mgr Zuzanna Zaczek zuzanna.zaczek@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Mgr Zuzanna Zaczek (zuzanna.zaczek@wum.edu.pl) Mgr Karolina Dąbrowska (k.lachowicz89@gmail.com) Dr n. med. Joanna Kaczanowska (gomasia@o2.pl)

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok: II Semestr: I	Liczba punktów ECTS	1
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		10	0,5
seminarium (S)		10	0,5
ćwiczenia (C)		-	
e-learning (e-L)		-	
zajęcia praktyczne (ZP)		-	
praktyka zawodowa (PZ)		-	
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		5	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Dostarczenie wiedzy na temat zasad żywienia klinicznego obejmującego żywienie dojelitowe i żywienie pozajelitowe.
C2	Dostarczenie wiedzy na temat organizacji żywienia pozajelitowego i dojelitowego w warunkach domowych w Polsce.
C3	Dostarczenie wiedzy na temat planowania całkowitego i częściowego żywienia pozajelitowego i dojelitowego u pacjentów z zespołem krótkiego jelita, onkologicznych, z przewlekłymi chorobami przewodu pokarmowego, w okresie okołoperacyjnym, leczonych w OIT oraz u kobiet w ciąży.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Wiedza — Absolwent zna i rozumie:

E_W03	Definiuje i rozpoznaje problemy żywieniowe pacjenta i uwzględnia je w planowaniu odpowiedniego postępowania dietetycznego opartego na najlepszych, dostępnych dowodach naukowych P7S_WG, P7S_WK
E_W06	Wyjaśnia procesy trawienia i wchłaniania oraz przemiany składników pokarmowych P7S_WG
E_W21	Wykazuje znajomość zmian organicznych, czynnościowych i metabolicznych zachodzących w ustroju pod wpływem choroby i towarzyszących jej zaburzeń odżywiania P7S_WG, P7S_WK
E_W22	Zna i rozumie zasady praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie i dietetyce P7S_WG
E_W41	Wyjaśnia rolę właściwego postępowania dietetycznego w prewencji, leczeniu i wspomaganiu leczenia chorób wymagających interwencji chirurgicznej oraz chorób onkologicznych P7S_WG, P7S_WK
E_W51	Wykazuje znajomość zasad żywienia klinicznego obejmującego: żywienie dojelitowe z wykorzystaniem diet przemysłowych w zapobieganiu i leczeniu niedożywienia P7S_WG, P7S_WK
E_W53	Opisuje podstawy żywienia pozajelitowego i może je prowadzić pod kierunkiem lekarza przeszkolonego w tym zakresie P7S_WG
E_W56	Definiuje i rozpoznaje problemy żywieniowe pacjenta i uwzględnia je w planowaniu odpowiedniego postępowania dietetycznego opartego na najlepszych, dostępnych dowodach naukowych P7S_WG
E_W76	Zna i rozumie znaczenie współpracy w interdyscyplinarnym zespole specjalistów z zakresu medycyny i nauk o zdrowiu P7S_WG, P7S_WK

Umiejętności — Absolwent potrafi:

E_U03	Dostrzega wzajemne relacje między przewodem pokarmowym a innymi układami, w tym wydalniczym, odpornościowym, nerwowym
E_U04	Potrafi posługiwać się dostępnymi dowodami naukowymi w kontekście podejmowania decyzji w poradnictwie dietetycznym

E_U17	Przeprowadza wywiad żywieniowy i ocenia sposób żywienia oraz stan odżywienia osoby badanej w oparciu o odpowiednie narzędzia.
E_U20	Interpretuje wyniki podstawowych badań laboratoryjnych i wykorzystuje je w planowaniu i monitorowaniu postępowania żywieniowego
E_U21	Rozpoznaje niedożywienie, przeprowadza pełną ocenę stanu odżywienia i określa rodzaj oraz stopień niedożywienia.
E_U24	Określa ryzyko niedożywienia szpitalnego i podejmuje odpowiednie działania zapobiegawcze działając wspólnie z lekarzami i pielęgniarkami w ramach zespołu terapeutycznego zapewniającego opiekę żywieniową nad pacjentami.
E_U26	Opracowuje szczegółowe zalecenia dietetyczne w prewencji i leczeniu chorób wymagających interwencji chirurgicznej oraz chorób onkologicznych
E_U27	Ustala wskazania do wspomaganie i/lub/ leczenia żywieniowego z wykorzystaniem dostępnych w Polsce diet przemysłowych, suplementów diety i żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego w korygowaniu zaburzeń odżywiania.
E_U28	Planuje żywienie domowe pacjentów wypisanych ze szpitala.
E_U56	Wykazuje rolę dietetyka w zespole terapeutycznym

Kompetencji społecznych — Absolwent jest gotów do:

E_K01	Posiada świadomość ograniczeń swojej wiedzy P7S_KK, P7S_KR
E_K02	Szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece P7S_KK, P7S_KR
E_K03	Kontynuuje naukę przez całe życie zawodowe w celu stałego uaktualniania wiedzy i umiejętności zawodowych. P7S_KK, P7S_KR
E_K08	Przestrzega tajemnicy zawodowej. Przestrzega praw pacjenta, w tym prawa do rzetelnej informacji na temat proponowanego postępowania żywieniowego P7S_KK, P7S_KO, P7S_KR
E_K11	Zdaje sobie sprawę z zasadności współpracy z i innymi pracownikami służby zdrowia, m. in. lekarzem, psychologiem w obszarze profilaktyki i leczenia chorób wymagających interwencji chirurgicznej oraz chorób onkologicznych P7S_KK, P7S_KO, P7S_KR
E_K19	Ma świadomość odpowiedzialności za skutki swoich działań podejmowanych w sferze edukacji zbiorowej i indywidualnej P7S_KK, P7S_KO, P7S_KR
E_K43	Potrafi rozwiązywać złożone problemy związane z wykonywaniem zawodu P7S_KK, P7S_KR
E_K47	Rozumie trudności pacjenta związane z zaleconym sposobem żywienia P7S_KK, P7S_KR

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład 1 MS Teams	•Niedożywienie – definicja, rozpoznawanie (GLIM, ESPEN) •Podstawy leczenia żywieniowego – definicja, wskazania i rodzaje. Planowanie i przygotowanie pacjenta do wdrożenia leczenia żywieniowego oraz profilaktyka refeeding syndrome.	E_W03 E_W06 E_W21 E_W22 E_W41 E_W51

	•<i>Żywienie dojelitowe i pozajelitowe – wskazania i przeciwwskazania, rodzaje dostępów, metody podaży.</i> •<i>HEN i HPN - organizacja leczenia żywieniowego w Polsce, zasady kwalifikacji pacjentów do procedury.</i> mgr Zuzanna Zaczek	E_W53 E_W56 E_W76
Wykład 2 Stacjonarnie	•<i>Żywienie w okresie okołoperacyjnym - wskazania, wybór metody żywienia, monitorowanie bezpieczeństwa, protokół ERAS.</i> •<i>Zespół krótkiego jelita i zespół stomii końcowej. Definicja, przyczyny, następstwa fizjologiczne i kliniczne.</i> •<i>Leczenie żywieniowe w intensywnej terapii i leczenie żywieniowe kobiet w ciąży.</i> •<i>Żywienie chorych w stanie terminalnym – aspekty prawne i etyczne.</i> dr n. med. Joanna Kaczanowska	E_W03 E_W06 E_W21 E_W22 E_W41 E_W51 E_W53 E_W56 E_W76
Seminarium 1 5 h dyd.	•<i>Rozpoczynanie leczenia żywieniowego - ocena stanu odżywienia pacjentów (przesiewowa i pogłębiona). Badania antropometryczne, interpretacja badań biochemicznych, wywiad zdrowotny i dietetyczny. Wypełnianie formularzy przesiewowej oceny stanu odżywienia (SGA, NRS, MNA, MUST). Obliczanie zapotrzebowania na energię i składniki odżywcze. Kwalifikacja pacjentów do HEN i HPN.</i> •<i>Praktyka żywienia dojelitowego: wybór diety, wybór dostępu do przewodu pokarmowego, demonstracja dostępów i podawania diet, zasady rozszerzania podaży diety, pielęgnacja dostępu do żywienia dojelitowego. Zasady bezpieczeństwa i postępowanie w przypadku powikłań. Case study.</i> mgr Zuzanna Zaczek	E_U04 E_U17 E_U20 E_U21 E_U24 E_U27 E_U28 E_U56
Seminarium 2 5 h dyd.	•<i>Żywienie pozajelitowe – rodzaje dostępów do żywienia, rodzaje mieszanin żywieniowych (RTU, worki przygotowane przez pacjenta/farmaceutę), metody podaży żywienia pozajelitowego, możliwe powikłania oraz metody ich leczenia i zapobiegania.</i> •<i>Żywienie okołoperacyjne – prehabilitacja, protokół ERAS. Przygotowanie do operacji i postępowanie żywieniowe po operacjach w obrębie przewodu pokarmowego. Doustne suplementy pokarmowe – wskazania, zastosowanie.</i> •<i>Zespół krótkiego jelita i stomii końcowej – postępowanie dietetyczne, leczenie żywieniowe. Case study.</i>	E_U03 E_U04 E_U17 E_U20 E_U21 E_U26 E_U56 E_W53

	mgr Karolina Dąbrowska	
6. LITERATURA		
Obowiązkowa		
1. Sobotka L.(red): Podstawy Żywienia Klinicznego. Scientifica 2013. 2. POLSPEN: Standardy żywienia dojelitowego i pozajelitowego, Scientifica 2019 + Aneks 2020 3. Polskie Towarzystwo Żywienia Klinicznego: Standardy żywienia dojelitowego dorosłych pacjentów w warunkach domowych, Via Medica 2019 4. Najnowsze dostępne wersje wytycznych ESPEN, POLSPEN, PTŻK w zakresie żywienia klinicznego		
Uzupełniająca		
7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
	Obecność na zajęciach	dopuszczalna 1 nieobecność – konieczne poinformowanie osoby odpowiedzialnej za przedmiot i nadrobienie zaległości zgodnie z indywidualnym ustaleniem z osobą prowadzącą
E_U01, E_U03 E_U04, E_U07 E_U15, E_U17 E_U20, E_U21 E_U24, E_U26 E_U27, E_U28 E_U56 E_K01, E_K02, E_K03, E_K08 E_K11, E_K19, E_K43, E_K47	Wykonanie zadań zleconych przez prowadzących podczas zajęć seminaryjnych	zaliczenie wykonania zadań poprzez osobę prowadzącą zajęcia
E_W03, E_W06, E_W21, E_W22, E_W41, E_W51, E_W53, E_W56, E_W76	Zaliczenie końcowe	Podejście do zaliczenia końcowego i uzyskanie min 60% możliwych punktów
8. INFORMACJE DODATKOWE		

1. Udział w wykładach jest obowiązkowy.

SKN ŻYWIENIA KLINICZNEGO

Przy Oddziale Klinicznym Żywienia i Chirurgii SPSK im. Prof. W. Orłowskiego funkcjonuje **Studenckie Koło Naukowe Żywienia Klinicznego**, które od lat utrzymuje się w czołówce Rankingu Kół Naukowych STN na WUM. W ramach Koła prowadzone są badania kliniczne, projekty edukacyjne, organizacja konferencji, a także udział w obozach naukowych. Istnieje możliwość realizacji na Oddziale badań do prac dyplomowych po wcześniejszym ustaleniu z Koordynatorem Przedmiotu i Kierownikiem Oddziału.

Opiekunowie SKN: Mgr Zuzanna Zaczek, dr hab. n. med. Jacek Sobocki

Kontakt: skn.zywienie@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/zywieniekliniczne

Instagram: www.instagram.com/zywieniekliniczne

KURS E-LEARNINGOWY

Na platformie www.e-learning.wum.edu.pl dostępny jest obszerny, interaktywny kurs *Żywienie Kliniczne (SKN Żywienia Klinicznego)*, który pozwala w przyjemnej graficznie i aktywizującej formie poszerzyć i utrwalić wiedzę z zakresu żywienia klinicznego oraz dietoterapii wybranych jednostek chorobowych.

NOTA PRAWNA

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.